

налите етноси, и при тях мързеливостта би имала далеч по-други параметри на мотивация, форма, разпространение и осъждане.

В потвърждение на казаното е и единодушното присъствие на недисциплинираността на четвърта позиция в оценките на „другите“, докато при ромите (подобно на крадливостта) тя има същите функционални ангажименти на регистриране в собствения им автопортрет.

От депозираните стереотипи е видно, че другите етнични представители оценяват ромите по феноменологичните пластове, по видимостта на тяхната битност и душевност, а не по каузалните същностни комплекси, обуславящи присъствието или отсъствието на един или други характеристики в циганската „физиономия“. Това се отнася и за безгрижието, музикалността, артистичността, задружността, жестокостта, развратността, неблагодарността и др.

В случая е важно да се акцентира на обстоятелството, че предразсъдъчният компонент в стереотипизираните образи се отнася до всекидневно тавтологичното, до банално възпроизведимото, до тривиалността на усещанията и представите в масовопсихичните реалии и всекидневните матрици на житейската разсъдъчност, до формеността и одиозността на изказа във и чрез поведенските ромски изяви. Но той не се обвързва и не се осветлява през призмата на истинно дълбинните, мотивационни и подъзнателни структурни натрупвания, които отразяват и възпроизвеждат есенциалността, субстантивността на ромската психика и съзнание, на душевността и битието на циганите във всекидневни или екстремални социални ситуации. Тъкмо поради това едва ли можем да се съгласим с Илона Томова, която твърди, че „почти няма разминаване или поне няма съществено разминаване между образа на циганина, нарисуван от другите, и самоописването на циганите като група“⁷. Тук всъщност става дума не за формално, видимо и масовидно възприето сходство в оценките и самооценките, а за нещо друго, което е именно същественото и по-важното. То е, че семантичният и функционален потенциал на онова, което стои зад тези оценки и самооценки, което ги провокира и гарантира или подменя и дискредитира, е твърде различен, понякога дори на непонятни от едната група дистан-